

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

В.П. Пішак, І.Й.Сидорчук, М.Ю.Коломоець НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У 2004 РОЦІ	3
---	---

КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

М.А.Карлійчук ЛОВАСТАТИН У КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ДІАБЕТИЧНОГО МАКУЛЯРНОГО НАБРЯКУ, ЗУМОВЛЕНОГО ЗАДНІМ ВІДЩАРУВАННЯМ СКЛИСТОГО ТІЛА	11
М.М. Кузьмін, Б.І. Квасницький, В.С. Самараш, О.Л. Присяжнюк КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ „ПРОТЕФЛАЗИД” У КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ВПЕРШЕ ДІАГНОСТОВАНИХ ХВОРИХ НА ДЕСТРУКТИВНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ ЛЕГЕНЬ.....	14
О.П.Кучук, Г.Д.Ловля ДІАБЕТИЧНА РЕТИНОПАТІЯ: ОФТАЛЬМОСКОПІЧНІ ПРОЯВИ ТА КЛАСИФІКАЦІЙНІ СХЕМИ	18
О.В.Мироник, О.М.Давиденко, Г.І.Печенюк, В.В.Печенюк КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕОСОРБЛАКТУ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ НА ГОСТРИЙ ГЕПАТИТ А	23
О.В.Пішак, Г.І.Арич ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТАНДАРТНИХ ТЕРАПЕВТИЧНИХ СХЕМ У ХВОРИХ НА ПОДАГРУ В ДОБОВОМУ АСПЕКТІ	26
І.А.Плеш, А.М.Троян, В.І.Каленюк ІОНОРЕГУЛЮВАЛЬНА ФУНКЦІЯ НИРОК У ХВОРИХ НА ЕСЕНЦІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ II СТАДІЇ З РІЗНИМ ЦИРКАДАННИМ РИТМОМ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ	30
О.С.Полянська РЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ.....	34
О.С. Полянська, Т.М. Амеліна, Н.М. Зюлковська ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ У ПОЄДНАННІ З ХРОНІЧНИМ БРОНХІТОМ.....	37
О.С. Полянська, Т.В.Куртян МАЛАТ ЦИТРУЛІНУ ТА ВЕГЕТАТИВНА ДИСФУНКЦІЯ.....	42
І.Ю.Полянський ХІРУРГІЧНА ТАКТИКА ПРИ ГОСТРОМУ ПЕРИТОНІТІ.....	49

РЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ

О.С.Полянська

Кафедра реабілітації, лікувальної фізкультури,
спортивної медицини,
фізичного виховання і здоров'я
(зав.- проф.О.С.Полянська)
Буковинського державного медичного університету

На сучасному етапі спостерігається характерна тривала епідемія хронічних неінфекційних захворювань, поява нових (близько 40 нозологічних форм за останні 40 років), а також повернення “старих” захворювань (туберкульозу, малярії). Набули значного розповсюдження “полісиндромні стани”, коли кожний вузький фахівець з цілковитим правом кожному пацієнту ставить “свій” діагноз [1].

При лікуванні полісиндромних станів повинні використовуватись заходи, які спрямовані на стимулювання механізмів здоров'я. Перевага в стратегії лікування надається “за”, а не “проти”, тобто відновленню природних механізмів життєдіяльності, а не боротьбі з маніфестними ознаками захворювань. Вважається, що діагноз “здоровий” обґрунтований тоді, коли не знайдені ознаки маніфестації патологічного процесу, а всі показники функцій знаходяться в межі фізіологічної норми. Але навіть при наявності тільки однієї альтернативи здоровий – хворий можливе виділення 4 станів:

1. здоров'я – оптимальна стійкість до дії патогенних агентів, психічна і соціальна адаптація до умов життєдіяльності;
2. передхвороба – можливість розвитку патологічного процесу без зміни сили діючого фактору внаслідок зниження резервів здоров'я;
3. стан, який характеризується наявністю патологічного процесу, без ознак маніфестації;
4. хвороба – маніфестований у вигляді клінічних проявів патологічний процес, який відображається на соціальному статусі інваліда.

Виділяють 3 типи діагностичних моделей:

1. нозологічна діагностика;
2. донозологічна діагностика;
3. діагностика здоров'я за прямими показниками.

Валеологія постулює спроможність і необхідність моніторингу рівня здоров'я людини. З цією ціллю, на підставі уявлень про сутність здоров'я, розроблена методологія і методика експрес-оцінки рівня здоров'я людини за прямими показникам (а не методом виключення, як це було прийнято в традиційній медицині: якщо немає ознак захворювання і всі показники знаходяться в межах "норми", то ставиться діагноз "практично здоровий"). Важливим для практичної медицини є розмежування думок щодо "профілактичної медицини" і "оздоровчої медицини". Якщо перша спрямована на боротьбу зі шкідливими чинниками, що підлягають усуненню, то інша – на пошук і застосування методів удосконалення механізмів здоров'я людини. Методика дає можливість опосередковано оцінити потужність і ефективність аеробних механізмів енергозабезпечення, які лежать на підґрунті одного із проявів здоров'я – життєдіяльності (здатності до виживання в традиційних і змінних умовах існування). Феномен "безпечного" рівня здоров'я є науковим підґрунтям первинної профілактики неінфекційних захворювань – "превентивної реабілітації" (повернення індивіду до "безпечної" зони здоров'я).

Її використання при популяційних дослідженнях дозволило встановити найважливіші закономірності, які відносяться до здоров'я людини: 1) чим більший рівень здоров'я, тим менша вірогідність у формуванні, розвитку і маніфестації патологічних синдромів; 2) "існує" безпечний рівень здоров'я, більше якого не визначаються ні ендогенні фактори ризику захворювань, ні самі захворювання; 3) після виходу людини з "безпечної" зони здоров'я проявляється феномен "саморозвитку" патологічного процесу без змін умов існування життєдіяльності [1].

Так, упродовж останніх 15 років спостережень за кількістю населення України, яке знаходилося в "безпечній" зоні, здоров'я знизлося на порядок (з 8% у 1985 р. до 1% в 2000 р.). Як наслідок, смертність тільки від серцево-судинної патології впродовж 1996-2000 рр. збільшилася на 21,2%. Очевидно, що стан здоров'я людини доцільно оцінювати з використанням двох діагностичних моделей – визначення рівня здоров'я і клінічного діагнозу відповідно МКБ-10.

Перспективи розвитку охорони здоров'я показують, що медичне забезпечення населення буде ефективнішим, якщо за точку відліку взяти здоров'я людини, тому концепція розвитку медичної реабілітації повинна виходити з теоретичної бази охорони здоров'я людини, на підставі принципів, які декларують медичну реабілітацію як лікувальний процес, а немедикаментозне лікування як інтегральну частину профілактики і базисного лікування захворювань.

У сучасному розумінні медична реабілітація – це диференційована етапна система лікувально-профілактичних заходів щодо відновлення функціонального стану організму хворого до оптимального рівня працездатності за допомогою послідовності й наступності у застосуванні індивідуального комплексу методів фармакологічного, хірургічного, фізичного і психофізіологічного впливу на функціонально або патологічно змінені органи і системи організму [2,4].

Стратегію і тактику лікування доцільно будувати на підставі приведення патогенезу захворювання до умов оптимального варіанту одужання. Пріоритетним напрямком наукової і практичної діяльності повинно бути вивчення механізмів адаптації й реактивності організму, особливостей перебігу відновлювальних процесів органів і тканин при їх ушкодженні, а також розробка методів їх корекції з застосуванням реабілітаційних заходів.

У системі охорони здоров'я України в останні роки інтенсивно формується і розвивається відносно новий напрямок – медична реабілітація. Невирішеним залишається питання про офіційний статус реабілітації і дискутується питання щодо необхідності підготовки "лікаря-реабітолога". Виникла необхідність поглибленої комплексної роботи над даною проблемою на рівні медичних університетів, кафедр медичної реабілітації і практичної охорони здоров'я.

В Україні ще 20-30 років тому більшість медичних працівників різних фахів розглядали реабілітацію як додаткову, яка виходить за звичні межі оздоровчої діяльності, більш пов'язану з соціальним забезпеченням. У наш час у системі охорони здоров'я України сформована мережа закладів медичної реабілітації, що складається з багато- і монопрофільних центрів, лікарень, відділень, санаторіїв, поліклінік, диспансерів [3,4].

На наш погляд, на сучасному етапі лише інститут сімейних лікарів може успішно розв'язувати завдання лікування, профілакти-

ки захворювань, оздоровлення населення, медичної реабілітації, використовуючи отримані з валеології науково-практичні дані, бо сімейний лікар – це в першу чергу – лікар-валеолог.

Література. 1. Апанасенко Г.Л. Уровень соматического здоровья, его связь с физическим развитием и прогнозирование заболеваемости подростков //Валеологія. – 2003. – №1. – С.24-27. 2. Бабов К.Д., Литвиненко А.Г., Дмитриев Г.Н. Итоги и перспективы функционирования реабилитационной медицины на Украине // Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2002. – №1. – С.7-9. 3. Ильницкий А.Н. О этапности в медреабилитации больных терапевтического профиля // Проблемы социальной медицины здравоохранения и истории медицины. – 2002. – №2. – С.36-38. 4. Сокрут В.Н., Казаков В.Н., Уманский В.Я. и др. Перспективы развития медицинской реабилитации на Украине // Архив клинической и экспериментальной медицины. – 2003. – Т.12, №1. – С.3-9.